

DR. 5 TAHUN 2022
DEWAN RAKYAT PARLIMEN KEEMPAT BELAS

LAPORAN JAWATANKUASA KIRA-KIRA WANG NEGARA (PAC)

**TINDAKAN SUSULAN KEMENTERIAN PELANCONGAN,
SENI DAN BUDAYA (MOTAC), KEMENTERIAN DALAM
NEGERI (KDN) DAN JABATAN IMIGRESEN MALAYSIA (JIM)
BAGI SYOR-SYOR LAPORAN PAC PARLIMEN BERHUBUNG**

**PENGURUSAN PROGRAM MALAYSIA RUMAH KEDUAKU
(MM2H)**

AHLI-AHLI JAWATANKUASA KIRA-KIRA WANG NEGARA (PAC) PARLIMEN PENGGAL KE 14

1. YB. Tuan Wong Kah Woh [Ipoh Timur] **- Pengerusi**
2. YB. Datuk Seri Panglima Hajah Azizah binti
Datuk Seri Panglima Haji Mohd Dun [Beaufort] **- Naib Pengerusi**
3. YB. Puan Nurul Izzah binti Anwar [Permatang Pauh]
4. YB. Dato' Mohd Nizar bin Haji Zakaria [Parit]
5. YB. Puan Wong Shu Qi [Kluang]
6. YB. Dato' Haji Mohd Fasih bin Mohd Fakeh [Sabak Bernam]
7. YB. Tuan Ahmad Fadhli bin Shaari [Pasir Mas]
8. YB. Datuk Wira Dr. Mohd Hatta bin Md Ramli [Lumut]
9. YB. Tuan Ahmad Tarmizi bin Sulaiman [Sik]
10. YB. Tuan Haji Ahmad bin Hassan [Papar]
11. YB. Tuan Lukanisman bin Awang Sauni [Sibuti]
12. YB. Tuan Ramli bin Dato' Mohd Nor [Cameron Highlands]
13. YB. Dato' Haji Salim Sharif [Jempol]
14. YB. Datuk Haji Shabudin bin Yahaya [Tasek Gelugor]
15. YBrs. Dr. Nizam Mydin bin Bacha Mydin **- Setiausaha PAC /
Setiausaha Dewan Rakyat**

WAKIL TETAP KERAJAAN DALAM PAC (EX-OFFICIO PAC PARLIMEN)

1. Jabatan Peguam Negara (AGC)
2. Jabatan Perkhidmatan Awam (JPA)
3. Kementerian Kewangan Malaysia (MOF)
4. Jabatan Audit Negara (JAN)
5. Jabatan Akauntan Negara Malaysia (JANM)
6. Suruhanjaya Pencegahan Rasuah (SPRM)
7. Unit Perancang Ekonomi (EPU)

**LAPORAN JAWATANKUASA KIRA-KIRA WANG
NEGARA (PAC) PARLIMEN KEEMPAT BELAS
TINDAKAN SUSULAN KEMENTERIAN PELANCONGAN,
SENI DAN BUDAYA (MOTAC), KEMENTERIAN DALAM
NEGERI (KDN) DAN JABATAN IMIGRESEN MALAYSIA
(JIM) BAGI SYOR-SYOR LAPORAN PAC PARLIMEN**

BIL	PERKARA	MUKA SURAT
1	LAPORAN JAWATANKUASA KIRA-KIRA WANG NEGARA (PAC) PARLIMEN BERHUBUNG PENGURUSAN PROGRAM MALAYSIA RUMAH KEDUAKU (MM2H)	1 - 4
2	TINDAKAN SUSULAN KEMENTERIAN PELANCONGAN, SENI DAN BUDAYA (MOTAC), KEMENTERIAN DALAM NEGERI (KDN) DAN JABATAN IMIGRESEN MALAYSIA (JIM) BAGI SYOR-SYOR LAPORAN PAC PARLIMEN BERHUBUNG PENGURUSAN PROGRAM MALAYSIA RUMAH KEDUAKU (MM2H) (DR.24/2021)	5 - 10

**LAPORAN JAWATANKUASA
KIRA-KIRA WANG NEGARA (PAC)
PARLIMEN BERHUBUNG
PENGURUSAN PROGRAM
MALAYSIA RUMAH KEDUAKU
(MM2H)**

**LAPORAN JAWATANKUASA KIRA-KIRA WANG NEGARA (PAC)
PARLIMEN**

**TERHADAP TINDAKAN SUSULAN
KEMENTERIAN PELANCONGAN, SENI DAN BUDAYA (MOTAC),
KEMENTERIAN DALAM NEGERI (KDN)
DAN JABATAN IMIGRESEN MALAYSIA (JIM)
BAGI SYOR-SYOR
LAPORAN PAC PARLIMEN (DR. 24/2021)
BERHUBUNG**

PENGURUSAN PROGRAM MALAYSIA RUMAH KEDUAKU (MM2H)

1 LATAR BELAKANG

- 1.1 Melalui mandat yang diberikan di bawah Perkara 77 (1) (c) dan 83 (2) Peraturan-peraturan Majlis Mesyuarat Dewan Rakyat, Jawatankuasa Kira-kira Wang Negara (PAC) Parlimen telah membincangkan mengenai Pengurusan Program Malaysia Rumah Keduaku (MM2H) di bawah Kementerian Pelancongan, Seni dan Budaya (MOTAC), Kementerian Dalam Negeri (KDN) dan Jabatan Imigresen Malaysia (JIM) dalam Prosiding seperti berikut:

LAPORAN JAWATANKUASA KIRA-KIRA WANG NEGARA (PAC) PARLIMEN
TERHADAP TINDAKAN SUSULAN KEMENTERIAN PELANCONGAN, SENI DAN BUDAYA (MOTAC),
KEMENTERIAN DALAM NEGERI (KDN) DAN JABATAN IMIGRESEN MALAYSIA (JIM)
BAGI SYOR-SYOR LAPORAN PAC PARLIMEN BERHUBUNG
PENGURUSAN PROGRAM MALAYSIA RUMAH KEDUAKU (MM2H)

BIL.	TARIKH/ MASA	RUJUKAN PROSIDING	SAKSI
1.	24 November 2021/ 10:30 pagi	Bil. 11 / 2021	YBhg. Datuk Nik Azman bin Nik Abdul Majid [Ketua Audit Negara (KAN)]
2.	24 November 2021/ 11:30 pagi	Bil. 11(a) / 2021	i. YBhg. Datuk Wira Dr. Noor Zari bin Hamad [Ketua Setiausaha (KSU), MOTAC] ii. YBrs. En. Mohd Zamri bin Mat Zain [Timbalan Ketua Setiausaha (TKSU) Pelancongan, MOTAC]
3.	1 Disember 2021/ 11:00 pagi	Bil. 11(c) / 2021	YBrs. En. Anthony Liew Yong Huat [Pengerusi <i>Malaysia My Second Home Consultants Association</i> (MM2HCA)]
4.	2 Disember 2021/ 11:00 pagi	Bil. 11(b) / 2021	i. YBhg. Datuk Mohamad Fauzi bin Md Isa [TKSU Dasar dan Kawalan, KDN] ii. YBhg. Dato' Indera Khairul Dzaimie bin Daud [Ketua Pengarah (KP), JIM]

1.2 Isu ini adalah sebahagian daripada isu yang dilaporkan dalam Laporan Ketua Audit Negara (LKAN) 2019 Siri 2 - Aktiviti Kementerian/Jabatan Kerajaan dan Badan-badan Berkanun yang dibentangkan di Parlimen pada 28 September 2021.

1.3 Dalam prosiding berkenaan, PAC Parlimen telah memanggil pihak-pihak yang berkepentingan dan terlibat dalam Pengurusan Program MM2H iaitu KSU MOTAC, Pengerusi MM2HCA, TKSU Dasar dan Kawalan, KDN dan KP JIM untuk memberi keterangan mengenai peranan dan penglibatan mereka dalam isu yang dibincangkan.

1.4 Pada 16 Disember 2021 Jawatankuasa ini membentangkan Laporan PAC Parlimen Berhubung Pengurusan Program Malaysia Rumah Keduaku (MM2H) di bawah Kementerian Pelancongan, Seni dan Budaya

(MOTAC), Kementerian Dalam Negeri (KDN) dan Jabatan Imigresen Malaysia (JIM) di Dewan Rakyat.

- 1.5 Dalam laporan berkenaan, PAC Parlimen telah mengemukakan rumusan dan lima (5) syor yang perlu diambil tindakan oleh KDN, MOTAC dan JIM.
- 1.6 Berdasarkan Arahan Perbendaharaan 304 (b) tindakan-tindakan berikut perlu diambil KDN, MOTAC dan JIM selepas Laporan PAC Parlimen dibentangkan di Dewan Rakyat:
  - 1.6.1 Dasar baharu program MM2H haruslah bersifat mesra pelanggan dan kompetitif berbanding dengan negara-negara jiran. Kriteria penyertaan haruslah lebih fleksibel mengikut kepelbagaian kumpulan peserta yang disasarkan. Sesi libat urus dengan kesemua stakeholders haruslah dipergiatkan sebelum dasar baharu dimuktamadkan;
  - 1.6.2 Kerajaan hendaklah memperkasakan peranan MOTAC dalam mempromosi program MM2H demi mencapai matlamat asal iaitu merangsang ekonomi negara dalam subsektor pelancongan seperti pendidikan, perubatan, hartanah dan industri automobil;
  - 1.6.3 KDN hendaklah mempertingkatkan sistem aplikasi penyimpanan maklumat yang lengkap khususnya dari segi pemantauan bilangan peserta mengikut kategori permohonan lanjutan dan permohonan baharu, aktiviti dan perbelanjaan peserta, pemilikan aset dan isu-isu lain yang dinyatakan dalam LKAN dan Laporan PAC ini;
  - 1.6.4 KDN hendaklah berkoordinasi dengan Pendaftar Tanah Dan Galian (PTG) di semua negeri dan menyimpan rekod bagi

memastikan maklumat pembelian dan pemilikan hartanah oleh peserta MM2H adalah lengkap; dan

- 1.6.5 Pekeliling Imigresen Malaysia Bilangan 6 Tahun 2009 haruslah dipinda atau diganti dengan pekeling yang lain untuk memberikan tafsiran yang tepat mengenai had umur anak yang dibenarkan sebagai tanggungan bagi peserta dalam program MM2H.
- 1.7 Sehubungan itu, KDN bersama-sama dengan MOTAC dan JIM telah memberikan taklimat berhubung Laporan Tindakan Susulan Pegawai Pengawal KDN, MOTAC dan JIM ke Atas Syor-syor PAC Parlimen bagi Prosiding DR. 24/2021 di hadapan PAC Parlimen pada 16 Mac 2022.

2 PENDAHULUAN

- 2.1 Pengurusan Program MM2H di bawah MOTAC, KDN dan JIM adalah sebahagian daripada isu yang dilaporkan dalam LKAN 2019 Siri 2 - Aktiviti Kementerian/Jabatan Kerajaan dan Badan-badan Berkanun yang dibentangkan di Parlimen pada 28 September 2021.
- 2.2 Laporan PAC Parlimen Berhubung Pengurusan Program MM2H di bawah MOTAC, KDN dan JIM telah dibentangkan di Dewan Rakyat pada 16 Disember 2021. Surat PAC bertarikh 4 Januari 2022 rujukan PAR/PAC.3/25/15/3(18) telah mengemukakan Laporan PAC Parlimen DR.24/2021 yang turut mengandungi rumusan serta syor-syor PAC dan berkehendakkan tindakan susulan dari MOTAC, KDN dan JIM.
- 2.3 MOF, MOTAC, KDN dan JIM melalui surat rujukan MOF.BKSK(R)600-7/1/5 Jld.2(3) bertarikh 15 Mac 2022 telah mengemukakan Laporan Tindakan Susulan Pegawai Pengawal MOTAC, KDN dan JIM ke Atas Syor-syor Laporan PAC Parlimen DR.24/2021.

**TINDAKAN SUSULAN
KEMENTERIAN PELANCONGAN,
SENI DAN BUDAYA (MOTAC),
KEMENTERIAN DALAM NEGERI
(KDN) DAN JABATAN IMIGRESEN
MALAYSIA (JIM) BAGI SYOR-SYOR
LAPORAN JAWATANKUASA
KIRA-KIRA WANG NEGARA (PAC)
PARLIMEN DR.24/2021**

3 TINDAKAN SUSULAN KE ATAS SYOR-SYOR PAC PARLIMEN

3.1 Syor 1: Dasar baharu program MM2H haruslah bersifat mesra pelanggan dan kompetitif berbanding dengan negara-negara jiran. Kriteria penyertaan haruslah lebih fleksibel mengikut kepelbagaian kumpulan peserta yang disasarkan. Sesi libat urus dengan kesemua stakeholders haruslah dipergiatkan sebelum dasar baharu dimuktamadkan.

Maklum Balas KDN

- 3.1.1 Penambahbaikan dasar baharu Program MM2H yang telah diperkenalkan semula telah mengambil kira penandaarasan dengan negara-negara lain seperti Australia, Singapura, Portugal, Vietnam, Thailand dan Filipina bagi memastikan dasar Program MM2H adalah kompetitif dan mampu menarik permohonan dari peserta yang berkualiti serta mampu memberikan sumbangan yang signifikan terhadap pertumbuhan ekonomi negara.
- 3.1.2 KDN turut mendapatkan pandangan dan maklum balas daripada pelbagai kementerian dan Agensi Pusat yang berkepentingan menerusi perbincangan dan melalui ulasan ke atas Memorandum Jemaah Menteri.
- 3.1.3 Dasar baharu ini turut mengambil kira hasil Kajian Impak dan Keberkesanan Program MM2H kepada ekonomi negara oleh KPMG yang dilantik oleh MOTAC dan diubahsuai mengikut kewajaran.

Ulasan PAC

PAC mengambil maklum dengan tindakan yang telah diambil oleh pihak KDN. PAC dimaklumkan bahawa sesi libat urus bersama pemegang taruh seperti kementerian berkaitan, Persatuan Perunding Program MM2H, pihak bank dan lain-lain telah pun diadakan. PAC berpandangan agar sesi libat urus tersebut dapat diteruskan dan dijadikan amalan bagi program-program pada masa hadapan.

- 3.2 Syor 2: Kerajaan hendaklah memperkasakan peranan MOTAC dalam mempromosi program MM2H demi mencapai matlamat asal iaitu merangsang ekonomi negara dalam subsektor pelancongan seperti pendidikan, perubatan, hartanah dan industri automobil.**

Maklum Balas MOTAC

- 3.2.1 MOTAC melalui Tourism Malaysia memberi tumpuan kepada elemen promosi Program MM2H. Dengan pengenalan Program MM2H baharu yang kompetitif di bawah seliaan KDN mengambil kira penandaarasan dengan negara lain seperti Australia, Singapura, Portugal, Thailand dan Filipina, MOTAC menjangkakan jumlah permohonan penyertaan tahunan Program MM2H meningkat dari 1,800 ke 4,000 bagi tahun 2022 menjelang tahun 2025 selepas memasuki fasa endemik COVID-19.
- 3.2.2 MOTAC juga memberi tumpuan kepada elemen pelesenan Ejen MM2H. Sehingga 31 Disember 2021, sejumlah 340 syarikat berlesen MM2H yang aktif turut menjalankan aktiviti promosi Program MM2H.

Ulasan PAC

PAC mengambil maklum dengan tindakan yang telah diambil oleh pihak MOTAC. PAC turut dimaklumkan bahawa promosi turut giat dilakukan melalui Tourism Malaysia serta pihak delegasi pameran perdagangan dan kedutaan.

- 3.3 Syor 3: KDN hendaklah mempertingkatkan sistem aplikasi penyimpanan maklumat yang lengkap khasnya dari segi pemantauan bilangan peserta mengikut kategori permohonan lanjutan dan permohonan baharu, aktiviti dan perbelanjaan peserta, pemilikan aset dan isu-isu lain yang dinyatakan dalam LKAN dan Laporan PAC ini.**

Maklum Balas KDN/JIM

- 3.3.1 JIM telah mengambil alih Program MM2H dari MOTAC bermula pada 16 September 2021. JIM telah merekodkan pengeluaran *fixed deposit* (FD) bagi tujuan pembelian rumah, kesihatan dan pendidikan.
- 3.3.2 Penyimpanan maklumat yang lengkap dan pemantauan berkaitan peserta program MM2H telah diambil kira dalam pembangunan Sistem Imigresen Bersepadu Nasional (NISe) yang sedang dibangunkan oleh Kementerian Dalam Negeri. Sistem NISe dijangka akan *go live* pada Disember 2023. Selepas setahun iaitu Disember 2024, Sistem NISe akan diguna pakai sepenuhnya. Jurang setahun itu adalah tempoh transisi untuk *deployment* ke semua pejabat dan cawangan JIM.

Ulasan PAC

PAC mengambil maklum dengan tindakan yang telah diambil oleh pihak KDN dan JIM. PAC juga ingin mengingatkan agar dalam usaha membangunkan sistem tersebut, keutamaan dan penekanan harus diberi terhadap pemilikan sistem, keperluan pengguna sistem, integrasi sistem di antara jabatan yang terlibat dan proses perolehan.

Perkara ini adalah penting bagi memastikan sistem yang dibangunkan mencapai matlamat serta menepati kehendak pengguna dan mesra pengguna di samping menjamin *value for money* kepada Kerajaan.

- 3.4 Syor 4: KDN hendaklah berkoordinasi dengan Pendaftar Tanah Dan Galian (PTG) di semua negeri dan menyimpan rekod bagi memastikan maklumat pembelian dan pemilikan hartanah oleh peserta MM2H adalah lengkap.**

Maklum Balas KDN/JIM

- 3.4.1 KDN akan bekerjasama dengan Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan (KPKT) dan bukannya PTG kerana pembelian hartanah yang berbentuk kediaman adalah dibawah bidang kuasa KPKT. Ini adalah bagi memastikan data pembelian hartanah oleh peserta Program MM2H dapat diintegrasikan dengan sistem yang dibangunkan oleh Jabatan Perumahan Negara, KPKT.
- 3.4.2 Peserta Program MM2H tidak diwajibkan membeli hartanah bagi menyertai Program MM2H. Hartanah yang boleh dibeli oleh peserta Program MM2H adalah bangunan kediaman yang telah ditetapkan harga siling oleh Kerajaan Negeri masing-masing.

3.4.3 Jabatan Imigresen Malaysia akan memastikan rekod pembelian hartanah peserta MM2H yang memohon pengeluaran FD bagi tujuan pembelian hartanah direkodkan.

3.4.4 Pembelian hartanah yang tidak melibatkan pengeluaran FD tidak direkodkan kerana tidak disyaratkan ke atas peserta MM2H untuk melaporkan kepada JIM.

Ulasan PAC

PAC mengambil maklum dengan tindakan yang telah diambil oleh pihak KDN dan JIM. Namun demikian, PAC sekali lagi menegaskan bahawa koordinasi dengan PTG di semua negeri adalah perlu memandangkan PTG merupakan jabatan yang menyimpan segala rekod pemilikan hartanah. Perlu wujud kerjasama pintar antara KDN, KPKT dan PTG dalam mewujudkan satu pangkalan data yang lengkap, sistematik dan selamat.

3.5 Syor 5: Pekeliling Imigresen Malaysia Bilangan 6 Tahun 2009 haruslah dipinda atau diganti dengan pekeling yang lain untuk memberikan tafsiran yang tepat mengenai had umur anak yang dibenarkan sebagai tanggungan bagi peserta dalam program MM2H.

Maklum Balas JIM

3.5.1 Selaras dengan penambahbaikan dasar baharu Program MM2H, Jabatan Imigresen Malaysia telah membuat penambahbaikan terhadap tafsiran had umur anak peserta pemegang pas MM2H di dalam Pekeliling Imigresen Malaysia. Pekeliling ini akan dikeluarkan selepas proses pewartaan perintah Fi selesai.

Ulasan PAC

PAC mengambil maklum dengan tindakan yang telah diambil oleh pihak JIM.

4 PENUTUP

PAC Parlimen mengambil maklum terhadap tindakan susulan yang diambil ke atas syor-syor PAC Parlimen oleh KDN, MOTAC dan JIM selaras dengan Perkara 304 (b), Arahan Perbendaharaan (Pindaan 2008).

JAWATANKUASA KIRA-KIRA WANG NEGARA (PAC) PARLIMEN KE 14